SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1241

av Adam Reuterskiöld m.fl. (M)

En ökad marginalnytta

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ledning och styrning av statlig, kommunal och regional verksamhet i syfte att öka effektiviteten och säkerställa att offentliga resurser används på bästa sätt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över strukturen och antalet statliga myndigheter och verk med målsättningen att minska antalet och effektivisera den statliga förvaltningen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ge Ekonomistyrningsverket (ESV) i uppdrag att ta fram en modell för styrning, mätning och uppföljning som bidrar till en mer effektiv myndighetsförvaltning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utarbeta riktlinjer för myndigheternas instruktioner och regleringsbrev så att verksamheterna i högre grad styrs mot största möjliga samlade samhällsnytta och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den offentliga förvaltningen är en av de största kostnadsposterna i det svenska samhället. Hur staten organiserar, styr och följer upp sina verksamheter har därför stor

betydelse för såväl samhällsekonomin som medborgarnas vardag. Samtidigt växer regelverk och administrativa krav, vilket riskerar att hämma produktivitet, innovation och tillväxt. Problematiken är inte begränsad till Sverige utan har även uppmärksammats på EU-nivå, där EU-kommissionens ordförande har pekat på regelbördan som ett hinder för Europas konkurrenskraft.

Sverige har en förvaltningsmodell med långtgående självständighet för statliga myndigheter. Det ger myndigheterna möjlighet att arbeta självständigt inom sina respektive ansvarsområden, men kan också medföra överlappande uppdrag, bristande samordning och ett ineffektivt utnyttjande av offentliga resurser. En verksamhet eller regel kan skapa nytta inom ett enskilt område, men det är inte självklart att den bidrar till största möjliga nytta för samhället som helhet.

Det finns därför anledning att se över hur den offentliga verksamheten leds och styrs. Staten, regionerna och kommunerna behöver i större utsträckning arbeta utifrån ett helhetsperspektiv där verksamheternas resultat och den samlade samhällsnyttan står i centrum. Det handlar inte enbart om att minska kostnader, utan om att säkerställa att de resurser som används faktiskt ger största möjliga nytta för medborgarna.

En viktig del i detta arbete är att se över antalet statliga myndigheter och verk samt hur deras uppdrag är organiserade. En mer ändamålsenlig myndighetsstruktur kan minska överlappningar, förenkla ansvarsfördelningen och skapa bättre förutsättningar för samverkan. Det bör därför prövas om vissa verksamheter kan samordnas och om antalet myndigheter kan minskas utan att kvaliteten i den offentliga servicen försämras.

Regeringen har redan flera verktyg för att påverka myndigheternas verksamhet. Genom instruktioner, regleringsbrev och särskilda regeringsuppdrag kan myndigheternas arbete styras mot gemensamma mål och prioriteringar. Dessa verktyg bör användas mer systematiskt för att främja samarbete, undvika dubbelarbete och skapa en effektivare användning av skattemedel.

Det finns också ett tydligt behov av att mäta och följa upp hur väl myndigheterna samverkar. Det som inte mäts riskerar att inte heller prioriteras. Förvaltningslagen (2017:900) innehåller redan bestämmelser om myndigheternas skyldighet att samverka när det är lämpligt. Denna skyldighet behöver få ett tydligare genomslag i den praktiska verksamheten. Regeringen och Regeringskansliet bör därför i högre grad följa upp myndigheternas samarbete och säkerställa att det finns tydliga krav på resultat. Om brister identifieras behöver det också finnas konsekvenser och krav på åtgärder.

Riksrevisionen har samtidigt en viktig uppgift i att granska hur effektivt offentliga resurser används och hur samverkan bidrar till verksamheternas resultat.

Ekonomistyrningsverket bör ges en tydligare roll i detta arbete genom ett uppdrag att analysera och föreslå hur styrning, mätning och uppföljning av myndigheternas verksamhet kan utvecklas. Fokus bör ligga på kostnadseffektivitet, samordning och den samlade samhällsekonomiska nyttan. Med bättre uppföljningsmodeller och tydligare styrsignaler kan regeringen skapa förutsättningar för en mer effektiv och resultatinriktad offentlig förvaltning.

Målet måste vara att varje skattekrona ska ge så stor nytta som möjligt. Genom en mer ändamålsenlig myndighetsstruktur, tydligare styrning och bättre samverkan kan administrativa kostnader minska samtidigt som kvaliteten i den offentliga servicen stärks. De resurser som frigörs kan i stället användas till välfärd, stärkt konkurrenskraft och verksamheter som skapar verkligt värde för medborgarna.

Adam Reuterskiöld (M)

Sten Bergheden (M)

Fredrik Ahlstedt (M)

Alexander Svensson (M)

Merit Frost Lindberg (M)

Anna af Sillén (M)

Kristina Axén Olin (M)

Marie Nicholson (M)

Mats Green (M)